

De Heilige Nicolaas (deel 2)

De kleding van Sint Nicolaas

'Sinterklaas goedheiligman, trek je beste tabberd aan...' Wat is een tabberd? Sinterklaas draagt liturgische (kerkelijke) kleding met een koormantel, een superplie en daaronder een paarse toga, ook wel tabberd genoemd.

Deze toga heeft volgens de traditie 33 knopen, symbolisch voor het aantal jaar dat Jezus op aarde doorbracht. De kleur paars staat voor het aanzien van een bisschop, zoals in het oude Rome de senatoren toga's met een paarse bies droegen. Op diverse afbeeldingen wordt Sint ook wel afgebeeld met een kazuifel, het opperkleed van priesters tijdens een mis (eucharistie).

De kleur rood van Sinterklaas kent geen kerkelijke oorsprong. Dit komt voort uit de mengeling tussen Sint Nicolaas en Wodan, die een rode mantel droeg.

Afbeeldingen: Liturgische kleding Sinterklaas en bisschop Hendriks

Meer info over liturgische kleding van een bisschop:

<https://www.arsacal.nl/?p=info&ids=kleding>



Waarom heeft Sinterklaas een staf?

Een staf van de Sint is een bisschopsstaf; een symbolische herdersstaf, een teken van de herderlijke zorg die een bisschop heeft voor de gelovigen en wordt gebruikt tijdens kerkelijke vieringen.

De vorm van de staf heeft verschillende symbolische betekenissen: Zoals een herder zijn schapen beschermd, zo beschermt een bisschop zijn gelovigen. De voet van de staf moet puntig zijn, zodat 'de herder' (bij wijze van aansporing) kan prikken. Met de knop kan een herder vijanden van zich af stoten. De kromming is om 'de schapen' bij elkaar te houden. In het verleden had een bisschop die in zijn eigen bisdom was de krul naar buiten gekeerd. Als hij te gast was draaide hij deze naar binnen. Aangezien Sint Nicolaas ver buiten Myra is, zou hij de krul dus naar binnen moeten dragen...

Afbeelding: Sinterklaas met staf en de rijkversierde 'staf der abten van Egmond' die bij gelegenheid werd gebruikt bij de inauguratie van Bisschop Hendriks. Deze staf is te bezichtigen in museum Het Catharijneconvent in Utrecht.



Paarse of witte handschoenen?

Tot 1965 droegen bisschoppen bij belangrijke gelegenheden 'pontificale handschoenen', met daarover de bisschopsring. De handschoenen hadden de liturgische kleur van de gelegenheid. De feestdag van Sint Nicolaas, 6 dec., valt in de adventstijd, waarbij de kleur paars hoort. Echter als het feest van St. Nicolaas wordt gevierd wordt in de kerk de liturgische kleur wit gebruikt. Beide kleuren kunnen dus worden gebruikt door de Sint. Over de handschoen draagt de Sint een bisschopsring. Hiermee wordt de verbondenheid met Christus en de kerk gesymboliseerd. Bij een begroeting kusten gelovigen uit eerbied de ring. In de middeleeuwen had zo'n ring een zegel, waarmee documenten werden verzegeld. Een bisschop draagt de ring rechts. Sinterklaas draagt de ring echter uit praktische overweging links.



Waarom zingen we over Amsterdam?

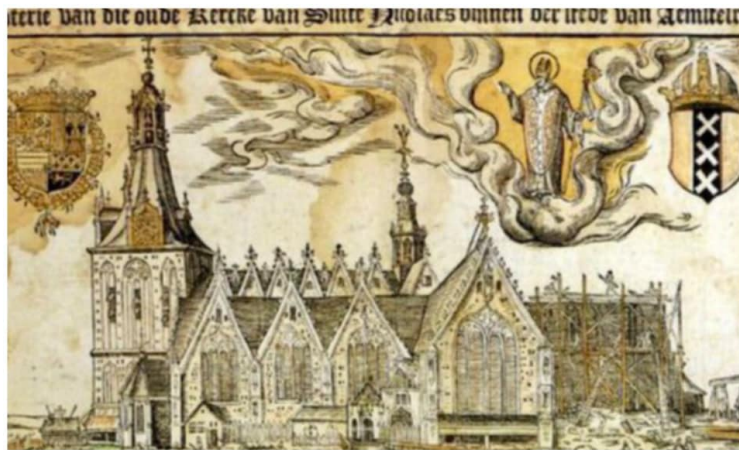
Sint Nicolaas is de beschermheilige van deze havenstad. In Amsterdam ligt de oorsprong van het Sinterklaasfeest in Nederland.

De grote, oude kerk op de Wallen was oorspronkelijk de Nicolaaskerk. Tijdens de beeldenstorm zijn alle verwijzingen naar Nicolaas verwijderd, behalve de gewelfschotel om de nok. Toen het belijden van het Katholicisme in het openbaar werd verboden werd een schuilkerk opgericht met de naam van Sint Nicolaas, dat nu te vinden is in museum "Ons lieve heer op Solder".

In de 19e eeuw werd de nieuwe Sint Nicolaaskerk (nu: Sint Nicolaasbasiliek) in gebruik genomen, tegenover het centraal station. Daar begroet het beeld van Sint Nicolaas alle reizigers vanaf de voorgevel van deze basiliek. In het centrum is ook een straat naar hem vernoemd, met een gevelsteen als beschermer van de zeevarenden.

Op de Dam is een gevelsteen te vinden, waar jaarlijks rond 6 dec. een krans wordt opgehangen. In het bankgebouw op de hoek Dam/Damrak staat ook een beeld dat oorspronkelijk aan de gevel hing van café De Bisschop, van een gebouw dat hier eerst stond. Ook in de kapel op het begijnhof is St. Nicolaas te vinden.





Als amateur-Sinterklaasdeskundige geef ik interactieve presentaties over de cultuur-historische betekenis van het Sinterklaasfeest. Voor meer informatie kunt u e-mail sturen naar: bartoud@quicknet.nl